

כי תבוא אל מודיעין

מילים : אברהם ברוידס
לחן : עמנואל עמירן (פוגצ'וב)

שיר זה פורסם בקובץ שיריו של ברוידס בשנת 1958. התווים מופיעים במקור ללא ליווי הרמוני, עם ההוראה לבצע "בדבקות".
אברהם ברוידס עלה לארץ בשנת 1923, היה ממייסדי "הסתדרות הנוער העובד" (1924), וקריאתו "לעבודה, להגנה ולשלום!" (1929) הפכה לסמל ולסיסמה. אם כך, לא פלא הוא שכתב שיר כמו "כי תבוא אל מודיעין".

קישורים מלווים ל"כי תבוא אל מודיעין"		
לתווי השיר בזמרשת	מילות השיר בזמרשת	האזנה בזמרשת

במקור נכתב השיר בשמונה שורות:

כי תבוא אל מודיעין
והבאת שם גרעין
וטמנת הגרעין
בשממה של מודיעין.
ובזכות זה הגרעין
יתרחש במודיעין
נס ברכה, נס הגרעין
ויפרח הר מודיעין.

לשיר שמונה משפטים שונים כשבסוף כל משפט מופיע אותו החרוז: **עין**.
שתי המילים החשובות הן **מודיעין** ו**גרעין** – והן חוזרות מספר רב של פעמים.
המילה **מודיעין** מסמלת את שובו של העם היהודי לארצו, גבורה וכיבוש הארץ, הגנה ושלום.
המילה **גרעין** מסמלת את הפרחת הארץ, כיבוש השממה.

הסתדרות הנוער העובד: תנועת הנוער הוקמה בשנת 1924 בארץ ישראל על ידי בני נוער עובדים שהתאגדו על מנת להגן על עבודתם ועל זכויותיהם. סיסמת התנועה היא "לעבודה, להגנה ולשלום – עלה והגשם". סיסמה זו מבטאת את ארבעת ערכי התנועה החשובים: ציונות, סוציאליזם, שלום ודמוקרטיה. היא לקוחה מתוך שיר של "משורר הנוער העובד" אברהם ברוידס, שנכתב לאחר מאורעות 1929. אנחנו נראה שסיסמה זו משפיעה על כתיבת השיר בו אנו עוסקים.

שמות העיר מודיעין: מודיעין, מודיעית, מודעין, מודיעים, הר מודיעית, מודיתא ועוד.

מודיעין היתה עיר מולדתם של משפחת החשמונאים, המקום בו פרץ מרד החשמונאים, ובו נקברו יהודה המכבי ואחיו. משפחתו של מתתיהו בן יוחנן בן שמעון החשמונאי ישבה במודיעין, במאה השנייה לפני הספירה, שם התרחשה התנגשות במהלכה הרג מתתיהו את הפקיד היווני שבא לכפות עליהם לזבוח לאילילים. מתתיהו ובניו ברחו אל ההרים - כך החל המרד. לזכר מרד החשמונאים נקבע במסורת חג החנוכה.

השיר מעביר מסר - סיפור. תבוא אל מודיעין - עלייה, תטמון שם גרעין - עבודת אדמה, ויפרח הר מודיעין - הפרחת השממה; מסרים ציוניים חלוציים. השיר מפגיש בין תפיסת העולם הציונית הבונה עולם חדש, לבין העבר ההרואי של העם היהודי בארצו - תקופת מרד המכבים.

"כי תבוא אל מודיעין וטמנת שם גרעין": המסר כאן הוא כפול - אברהם ברוידס מצווה על הקורא להגיע למודיעין. הוא גם מדגיש מהן הציפיות ממנו: "וטמנת שם גרעין". יש כאן שילוב בין מודיעין כמקום מעשי הגבורה של המכבים, כפי שמופיע בספר מקבים א', "בימים ההם היה כהן בישראל ושמו מתתיהו בן שמעון מבני יהויריב בירושלים והוא יושב בהר מודעית" (מקבים א', ב' א), ובין הפסוק: "וכי תבואו אל הארץ ונטעתם כל עץ תחילה" (ויקרא יט כג). ברוידס מצפה שהקורא, החלוץ הציוני, יבוא אל הארץ, אך לא למקום סתמי אלא להר מודיעין המסמל גבורה, וייטע שם עץ - יטמון גרעין. מודיעין ההיסטורית מחכה בשיממונה לחלוץ שיבוא ויפריח אותה מחדש. הפרחת השממה במקום זה כסמל לכיבוש הארץ ויישובה, "עבודה, הגנה ושלוש" כסיסמתו של ברוידס.

מאפייני הלחן

משקל: 2/4

סולם/מודוס: הלחן בסולם מי מינור טבעי - מודוס אאולי כשהדרגה השישית בסולם אינה מופיעה בשיר.

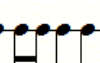
מנעד: נונה

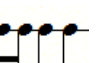
ערכים ריתמיים: ישנם כמה ערכים החוזרים על עצמם וכמה שמופיעים פעם אחת בלבד:

בתיבות 15, 14, 13, 11, 10

בתיבות 16, 12, 7, 5

בתיבות 6, 2, 1

בתיבות 8, 3

בתיבה 4

בתיבה 9

בתיבה 17

מלודיה:

בקו המלודי יש עלייה הדרגתית מתונה בהתחלה. בתיבה השלישית יש קפיצה של קווינטה בעליה מ – מי ל – סי, במילה "אל" ו – "זה" (בבית השני).

קפיצה של קוורטה בעלייה נמצאת בתיבות 5-6 על המילה "שם" ובהברה "מו" בבית השני. קפיצה של סקסטה בירידה נמצאת בתיבה 11 מ – מי (אוקטבה ראשונה) לסול. על המילה "שממה".

אין שימוש כלל בצליל דו, הצליל השישי בסולם. הצלילים החשובים הם צליל הטוניקה מי, בשתי האוקטבות, הצליל סי (תיבה 9) – הוא צליל הדומיננטה, והצליל סול שהוא השלישי בסולם מי מינור טבעי.

קשר לחן-טקסט:

המלחין, עמנואל עמירן, שינה את מבנה השיר המקורי בכך שחזר מספר פעמים על חלק מהמילים ואף הוסיף את הקריאה הי! (במקור כתוב הי! ולא הו!) בכך הוא שינה את החרוזה של השיר בעת הביצוע.

המילים החוזרות: כי תבוא, בשממה, ובזכות, ויפרח. מעניין כי הצליל הגבוה בשיר נמצא במילים: "שממה" ו"ויפרח". אותו הצליל מבטא את הניגודיות בין המצב ההתחלתי – שממה, ובין המצב לאחר בואו של החלוץ וטמינת הזרע – ויפרח. כיבוש השממה המצוין על ידי צליל גבוה.

הצעות לפעילויות

קראו את השיר:

- היכן נמצאת העיר מודיעין?
- מי היו המכבים?
- מה היו שמותיה של מודיעין?
- הקיפו את המילים המסתיימות בהברה "עין".

האזינו לשיר:

- סמנו בגוף הטקסט את המשפטים או צירוף המילים החוזרים מספר פעמים.
- באיזו מילה אנו מוצאים את הצליל הגבוה ביותר בשיר? הקיפו אותה בעיגול.
- שירו את השיר.

כתבה: שרה לאור